

Rinze Ijbema - 1 Petrus 1, 22-25.

[1] Waar is God in deze rotwereld? Waar is God vandaag in Syrië, in West-Afrika, een maand terug op tien kilometer hoogte boven de Oekraïne, dertien jaar geleden op driehonderd meter boven New York? Waar is God? Ze zeggen dat Hij goed is en Hij laat het van zich zeggen. Waarom is deze wereld van Hem dan een rotwereld? Ze zeggen dat Hij alle macht heeft en Hij laat het zich aanleunen. Maar wat valt er van te merken? De tegenstanders van God hebben de wind mee. Als je onbevooroordeeld om je heen kijkt, lijkt de wereld een gesloten inrichting, maar dan eentje waar binnen de muren van alles misgaat, maar er is geen bevoegd gezag, geen autoriteit die ingrijpt. Deze wereld is alles wat we hebben en het is een rotwereld.

[2] In de kerk mag je verwachten dat je een antwoord krijgt op deze vragen. Of, iets minder hoog gegrepen: dat je een manier van omgaan leert met deze vragen. Want het zijn reële vragen, net zo hard in de kerk als daarbuiten. Ik geef vanmorgen iets waarvan ik niet pretendeer dat het het antwoord is, maar misschien één van de manieren van omgaan met deze vragen. Het is alleen wel een manier van omgaan, die alleen van toepassing is op gelovigen. Als je als gelovige aan God vraagt waar Hij is, vandaag in deze rotwereld, dan is één van de reacties op de vraag de reactie die ik je geef in deze preek. En ik haal hem uit de Bijbel. We beginnen bij het begin.

1. **[3]** Van de geboorte van één van onze kinderen herinner ik mij haar eerste kreet – ah – en ik weet ook zeker dat ik dat moment nooit ga vergeten. Zolang een baby'tje groeit in de moeder, krijgt het alle voeding en zuurstof van de moeder, via de navelstreng. Maar zodra een baby'tje geboren wordt, moet het zelf gaan ademen. De longetjes ontplooiën zich en zuigen de zuurstof naar binnen en die eerste kreet vertelt je dat dat precies is wat er gebeurt. Had je zo'n kindje in de buik van de moeder kunnen vragen (wat natuurlijk niet kan, dat snap ik wel, maar stel dat), had je zo'n kindje in de buik van de moeder kunnen vragen of het uitkeek naar dat moment dat het voor het eerst zou ademhalen, dan zou het je niet begrijpen. Longen? Lucht? Ademhalen? Praat geen onzin. Pas op het moment dat je longen zich vullen met zuurstof kan een kind überhaupt begrijpen dat het hierop is aangelegd, dat dit de bedoeling is, dat dit leven is – ah!

[4] Als ik dit beeld gebruik om iets over het geloof te zeggen, gaat het natuurlijk mank. De overgang die een baby meemaakt bij de geboorte is een overgang van de ene wereld naar de andere,

heel direct, heel fysiek. De overgang die nieuwe gelovigen meemaken als ze gaan geloven, is niet een fysieke verhuizing naar een andere wereld. De Bijbel is daar heel eerlijk over: als gelovige woon je in twee werelden: de wereld van God zoals die er nu uit ziet en de wereld van God zoals die gaat wezen. Die tweede, die nieuwe wereld is echt en komt echt, maar bevindt zich nu nog achter de schermen. En toch.

En toch gaat de vergelijking op dit punt wel op: nu jij geboren bent (kort geleden, lang geleden) weet jij uit ervaring, dat je altijd bedoeld was om zelf je longen te vullen met zuurstof en als je op een frisse septembermorgen de voordeur achter je dichttrekt en niet te dicht bij de Ring woont, dan weet je, nee dan ervaar je, dan ben je wie je bent: een mens, geboren om te leven, om adem te halen [...], te eten, te drinken, met anderen in contact te komen, noem maar op. Zeg, en nu je opnieuw geboren bent, als gelovende, nu weet je, nu ervaar je, nu ben je opnieuw, voor een tweede en nog diepere keer wie je bent: een mens, geboren om te leven, om je hart te vullen met Gods Geest [...]. En heel je hart en heel je bestaan vertelt je dat je hierop bent aangelegd, dat dit de bedoeling is, dat dit leven is [...].

[5] Natuurlijk, zoals je, zelfs als je ermee kon praten, een kind voor de geboorte met geen mogelijkheid duidelijk zou kunnen maken, dat er een ander leven komt, een nieuw leven met nieuwe mogelijkheden, een leven voor jou zoals je bedoeld bent, zo kun je je ook zonder een tweede geboorte niet automatisch voorstellen waar je nu eigenlijk echt voor bedoeld bent. Even een ander voorbeeld: als Henry Ford in 1900, toen hij nog wagenmaker was, aan de gemiddelde Amerikaan had gevraagd wat hij voor ze kon betekenen, dan hadden ze hem om, weet ik veel, om nog steviger boerenkarren gevraagd, of om een extra span paarden. Maar Ford ging auto's maken, en pas toen realiseerde Amerika zich dat dit een sprong vooruit kon betekenen. Zelfde verhaal met het Apple van vroeger, met de iPhone en de iPad – we wisten niet eens dat we zoiets nodig hadden. Goed, iemand zou ze bij Apple moeten vertellen dat horloges niet nieuw zijn en U2 ook niet echt meer, maar los daarvan: ook de nieuwe geboorte is zo'n eyeopener: dus dit is waar mijn hart van droomde, dit is de gaafheid, de heelheid, de rust én het werk waarnaar ik zoek. Nu begrijp ik waar ik blij van wordt en waarom, waar ik pijn van heb en waar dat vandaan komt.

2. **[6]** In dat proces van opnieuw geboren worden, van een nieuw hart, een nieuw bewustzijn, een nieuw leven krijgen, speelt Christus een cruciale rol. Vòòr Hem konden we alleen maar dromen van een tweede leven, een echter leven, een nieuw leven. Hij heeft ons laten zien dat het echt kan. Een mens kan, zelfs in een rotwereld, zuiver leven met zijn God, met zijn naaste en met zichzelf. Vòòr

Hem waren er mensen aan wie we iets zagen van hoe het zou kunnen zijn, maar zij gingen allemaal een keer onderuit – rotwereld... Zij lieten als het ware de omtrek zien, de schets van zo'n nieuwe mens. Maar Christus heeft het hele plaatje gevuld. Dat bleek toen zelfs zijn dood Hem niet bij God en bij ons en bij zichzelf vandaan kon halen. Over nieuw leven gesproken: in Hem kwam Gods nieuwe wereld van achter de gordijnen vandaan in het volle licht. Christus, onze Heer.

[7] Er is nu een boekje in de handel dat heet 'Vrijgemaakt? Dertigers over het leven in een gereformeerde zuil.' Jonge mensen beschrijven hoe ze de kloof tussen hun kerk en hun belevingswereld ervaren. Ik moet het nog lezen, dus dit is geen recensie en dit gaat niet over de auteurs. Het punt dat ik graag wil maken is dat ik ten diepste geen boodschap heb aan de kerk, vrijgemaakt of wat dan ook. Het wezen van de kerk is Christus, de rest is vorm die altijd opnieuw gevormd zal worden. Maar ik heb ten diepste ook geen boodschap aan een belevingswereld. Als ik jou vraag wat ik voor je belevingswereld kan betekenen, dan zeg jij misschien iets van een steviger boerenkar, of een draadloze muis. Maar Christus zegt dat Hij iets in de aanbidding heeft dat dat allemaal ver te buiten gaat. En als jij over Hem hoort en als jij Hem hoort en als zijn Geest je hart vult zoals de zuurstof de longen van een pasgeboren kind...

[8] Zie Petrus, zou ik zeggen, een dertiger die leefde in een Joodse zuil. Hij zal zijn persoonlijke dromen en ambities hebben gehad, de zaak van zijn vader voortzetten; hij had zijn geluk met zijn vrouw en zijn zorgen over de gezondheid van haar moeder. Hij zal zijn gedachten hebben gehad over de toekomst van Israël, het volk van God, en misschien over zijn rol daarin. En toen trof hij Jezus en die had iets wat Petrus' leven op de kop zette. Hij kust zijn kind, hij kust zijn vrouw, gaf de sleutels van de boot aan z'n jongste broer en droomde hardop van een nieuwe toekomst voor Israël. Petrus was een nieuw mens geworden, een voorbeeld van hoe God ons bedoelt. Oké, totdat hij zijn Heer (en zijn nieuwe leven zelf) verloochende. Maar weet je, verloochenen komt in Jezus' woordenboek niet voor en de Heer maakte Petrus duidelijk dat hij het nog niet half begrepen had. Visser ben je? Visser van mensen, man! Je vrouw vaarwel gekust? Neem haar mee de wereld in en wees overal voor alle nieuwe mensen, je zussen en je broers, in alle nieuwe gemeenten een voorbeeld en een vertrouwensechtpaar. Een nieuw Israël? Man, we zijn díe verzuiling allang voorbij. Een nieuwe wereld, en Ik open 'm vandaag!

[9..] Christus dus, maar dan wel Christus als wie Hij is, Christus niet alleen als de verwerkelijking en overtreffende trap van jouw en mijn persoonlijke dromen, maar als de grote beginner van Gods nieuwe wereld. Een kind in de buik van een moeder kan zich maar nauwelijks bewust zijn van een wereld die groter is met een veelvoud aan relaties en ervaringen. Eenmaal geboren blijkt je leven

onderdeel van een veel grotere meerdimensionale, gevarieerde, kleurrijke wereld – en dat dat is waar jij thuishoort, waar jij voor bedoeld bent. Zo vergaat het je ook met je tweede geboorte: je zit niet meer vast in je eigen gesloten cel, je bent een cel in een meer dan wereldwijd organisme. En weet je, iedereen die de profeten van de God van Israël een beetje had gevolgd, die had het kunnen begrijpen: wie God is en wat Hij gaat doen, wie jij bent en hoe je bedoeld bent, hoe deze wereld in elkaar steekt en waar dat op uitloopt. Natuurlijk, de profeten zelf begrepen het nog niet half en dus tekenden ze maar de contouren. Maar Christus vult het plaatje in en nu kun je het weten: een nieuwe wereld, en Hij opent 'm vandaag.

3. Nieuwe wereld? Rotwereld! Ik heb je beloofd dat ik je iets zou zeggen over hoe je als gelovige om kunt gaan met de vraag naar Gods aan- of afwezigheid in een wereld die zo rot is als deze. Oké, hier is het antwoord: broederliefde. **[10]** Was God er niet op 11 september? Hij was er, als er broederliefde was. Waar is God in het Midden-Oosten? Hij is er als er liefde is. Wat zet God tegenover Ebóla? Het virus van de liefde. Begrijp me goed, ik heb heel duidelijk gezegd dat ik niet een compleet antwoord geef op de grote vragen rond Gods goedheid en het leed. Het enige wat ik zeg is dat als jij als gelovige God vraagt waar Hij is in al deze rotzooi, dat een antwoord dat Hij dan kan geven het volgende is: 'Ik ben er in de onvoorwaardelijke liefde, die jij als gelovende hebt voor je zussen en je broers en voor iedereen die dat kan worden.'

Nu is het mij goed wanneer je bij die grote woorden over Christus de Heer van een nieuwe wereld stiekem denkt van poeh poeh nou nou – maar dan moet je nu begrijpen dat diezelfde Heer je hier aankijkt en je aankijkt vol liefde en é1n en al nieuwsgierigheid is naar hoe jij dan reageert. En Hij weet van de rotzooi in het Midden-Oosten en Hij kent het DNA van Ebola, en, geloof het of niet, Hij kent ook de ziekte waarmee jij te kampen hebt en de scheuren in jouw leven en, geloof me, Hij gaat er allemaal wat aan doen, hand op z'n hart. En het eerste wat Hij doet, vandaag, is jouw vol liefde aankijken en jouw versteende hart ontdooien en jouw de warmte van zijn liefde laten voelen. En ik snap het als je dat niet wilt want het is groot en het is nieuw en het is vreemd – maar dit is hoe jij bedoeld bent, dit is waar jij voor geboren bent.

[11] En dit is waarom ik blij ben dat we in deze kerk, de Oosterkerk, zeggen dan we een gemeenschap van en voor mensen zijn. We hebben onze basisvisie geformuleerd aan de hand van drie trefwoorden, mensen, kringen, Oosterpark. Waarom mensen? Omdat de Heer jouw en jouw en jouw bestaan wil besmetten-maar-dan-positief met het virus van het nieuwe leven, met de kracht van zijn liefde. Proef het dan. Ervaar je niet hoe het is wat je altijd wilde zelfs zonder dat je wist dat

dit het was wat je wilde? Je hebt gelijk: jouw leven is nog lang niet af en Gods wereld is nog lang niet gaaf en je zou haast denken: 'Waar is de Heer dan?' Maar dit is zijn woord: 'Heb elkaar onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart.' Echte mensen, nieuwe mensen.

4. Vorige week in de middagdienst kregen we een praktische oefening mee in het samen wandelen met God. Eén op één hebben we elkaar iets verteld van waar in ons leven God naast ons liep en wanneer ook niet en hoe dat was. Bijzonder. Vandaag geef ik je ook graag een oefening mee, een oefening in 'heb elkaar onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart.' En omdat liefde een houding is, een perspectief om tegen het leven aan te kijken, een keus van je hart, die de basis vormt voor duizend-en-één kleinere en grotere keuzes en gedrag, geef ik je graag een paar verschillende oefeningen mee, waar jij die uit kunt kiezen die past bij waar jij bent. En ik geef je ook graag een hele week om deze oefening te doen, maar kies dan één en breng die ergens in de komende zeven dagen in de praktijk.

[12] Eén: 'ik vergeef je.' Ja, ik begin maar met een moeilijke. Vergeven is een daad van liefde, maar wel een moeilijke. Het moeilijke zit er in, aan de ene kant, dat je er de gevangenis van je verdriet mee moet uitbreken en iets nieuws neerzetten, jij, gedeukt en beschadigd en kapotgemaakt. Man, waar ga je het vandaan halen? 'Ik ben er bij,' zegt Christus. 'Daar in je hart, je bange hart, geef ik warmte, geef ik kracht.' Vergeven is een daad van liefde, maar wel een moeilijke. Het moeilijke zit er in, aan de andere kant, dat jij je nog eens kwetsbaar maakt. Want soms, als je vergeeft, kom je tot de ontdekking dat je ook vergeving zult moeten vragen, misschien (niet altijd), voor jouw aandeel. Maar geloof me, of geloof je Heer, dat dit is waar je voor bedoeld bent: vergeven en vergeving vragen. Dat is de zuiverheid, waarin je vrij kunt ademen. Ik vergeef je. Ik vergeef je.

[13] Twee: 'jij maakt mij blij.' De tweede is een makkelijke, eentje die zo makkelijk is dat je 'm zomaar zou vergeten. Ik denk dat Petrus al lang en breed blij was met de vrouw van zijn leven, voordat hij de Heer van z'n leven ontmoette. Maar achteraf, als de Heer je ogen opent, zie je opeens dat in dat geluk de Heer je iets liet proeven van zijn nieuwe wereld. Hij geeft je al lang en breed mensen om je heen, die om je geven, die iets betekenen, misschien wel meer dan je eigenlijk doorhebt. Maar als Hij dan je ogen opent en je hart voor de warme douche van zijn genade, wees dan zo goed om bij al die kleine bewijzen, al die kleine voorproefjes van hoe mooi het kan zijn en hoe mooi het zal zijn, om daar een uitroep teken bij te zetten. De 'warm bad challenge.' 'Jij maakt mij blij, ik dank de Heer dat Hij jou aan mij geeft.'

[14] Drie: 'Ik ben het niet met je eens, maar wij zijn wel één.' Zit er denk ik qua moeilijkheidsgraad tussenin. Verschil van mening, verschil van inzicht heeft aan de ene kant te maken met de rotte kant van deze wereld. Iets waar jij met hart en ziel in gelooft laat een ander koud of maakt haar bang. Dat schuurt. Het heeft tegelijk ook te maken met de nieuwe wereld die voor ons vandaag vaak nog een maat te groot is: een veelkleurigheid, die wij vandaag niet altijd kunnen bevatten. In beide gevallen is het goed om de duivel niet met onze verschillen aan de haal te laten gaan. Dus spreek je uit dat je gelooft dat de Heer zijn liefde ook aan die ander geeft en dat dat wel je ene fundament is. 'Ik ben het niet met je eens, maar wij zijn wel één.'

[15] Vier: 'eet je mee?' Die snap je zelf wel; eitje. Vier oefeningen. Kies er één. Je hebt een week. En natuurlijk mag je er meer doen en meer dan deze. En langer dan een week mag ook.

5. **[16]** Goed, heb ik je nu een antwoord gegeven op de vraag naar God en zijn verhouding tot deze rotte wereld? Nee, dat heb ik niet, maar dat heb ik ook meteen gezegd. Ik heb je alleen maar verteld, dat het evangelie je uitnodigt om van perspectief te wisselen. Van nature kies je voor de rol van toeschouwer. 'Wat een troep! God, doe er wat aan.' Maar dit is het evangelie, dat God er ook wat aan doet, door mensen een tweede keer geboren te laten worden, jou ook. Het is mogelijk om je af te vragen in hoeverre dat tastbaar effect zal hebben, tegen oorlog, tegen epidemieën. Ik vermoed dat de keus van God om zijn nieuwe wereldorde in jouw hart te beginnen en in het hart van iedereen die Hij raakt, te maken heeft met oorzaak en gevolg. De wereld herstellen zonder eerst harten te louteren is dweilen met de kraan open.

En je kunt er ook net anders tegen aan kijken. Kennelijk vindt God het een goed idee om de nieuwe wereld, die Hij in Christus is begonnen, verder te laten doordringen door jouw hart te openen voor Hem en voor elkaar en voor het echte doel van je leven. Wat kun jij doen voor Afrika, wat kun jij doen voor broers en zussen in Irak? Wat kun jij doen voor wie naast je zit, voor je kantoor, voor je opleiding? Ik bedoel dit niet bedreigend, als je al gestrest bent, dat ik je er nog een hartaanval bij bezorg. Ik bedoel alleen maar te zeggen dat de Heer iets in je ziet voor die nieuwe wereld van achter de schermen en jou vraagt om Hem voor de schermen te vertegenwoordigen. In de woorden van dominee Wim: 'Begin maar vast, Ik kom zo.'

En laat het leed van alles wat onaf is, van alles wat vloekt met de wereld die komt en waarvan we de helft nog niet weten, laat Afrika en Syrië en je buurvrouw met kanker en je broer z'n depressie – laat ze alsjeblieft je hart, je nieuwe hart raken. 'Dit is het toch niet, Heer,' zeg jij. 'Nee,

nee, dit is het echt niet,' zegt de Heer. 'En ik ben zo blij dat het jou in je hart raakt. Jij lijkt op Mij, weet je dat? Geef me nog even de tijd, het is bijna zo ver dat Ik alles recht zet. En jij? Help je mee?' Meehelpen? Hoe dan? 'Heb elkaar dan ook onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart.' Ik vergeef je. Jij maakt me blij. Wij zijn één. Eet je mee?

Amen.